

รูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูล ต่อการบรรลุธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน*

The Pattern of Offering Dāna Helping one to the Enlightenment of the Dhammas in Present Thai Societies

พระครูภาวนาวารานุรักษ์ (วิทยา กลยานธมโม)

Phrakrubhavanavaranalak (Witthaya Kanlayanadhammo)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Graduate School, Mahachulalongkorntajavidyalaya University,
79 M.1, Lamsai, Wang-noi, Phra Nakorn Si Ayutthaya 13170, Thailand.

Email: watnonglee@gmail.com

Doi : 10.14456/jmcupeace.2017.81

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ 1. เพื่อศึกษาหลักการและวิธีการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท 2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพการให้ทานของคนไทยในสังคมปัจจุบัน 3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การให้ทาน หมายถึงการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งยอมเสียสละแบ่งปันสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับทั้งทางด้านรูปธรรมและนามธรรม ด้วยหวังผลประโยชน์ตนได้ละมัจฉริยะโลภะและความเห็นแก่ตัว เพื่อประโยชน์ของผู้รับได้รับสิ่งที่ช่วยให้การดำเนินชีวิตทั้งทางกายทางใจดำเนินไปอย่างปกติสุขเพื่อประโยชน์สูงสุดให้เกิดแก่ทุกฝ่ายที่มุ่งหมายสู่การดับทุกข์ สิ้นปัญหาปราศจากกิเลสตัณหาอย่างสิ้นเชิงหรือการบรรลุธรรม 2) ในสังคมไทยปัจจุบันนี้มีการให้ทานที่เน้นประโยชน์ส่วนตนมากจนกลายเป็นการให้ทานเพื่อเห็นแก่ตัว เป็นการพอกพูนกิเลสตัณหาทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเป็นส่วนใหญ่ ทั้งที่หลักการและวิธีการให้ทานบางอย่างเหมือนกัน บางอย่างอาจแตกต่างกัน ซึ่งยังอาศัยรูปแบบการให้ทานตามหลักพระไตรปิฎก อรรถกถาและฎีกา เป็นไปในลักษณะให้ปัจจัยสัตว์ดุสิ่งของที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับเรียกว่า อามิสทาน 3) รูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุธรรมในสังคมปัจจุบัน ควรมีลักษณะการให้ทานที่ก่อนการให้ทานต้องประกอบด้วยศรัทธาปัญญา ขณะที่กำลังให้ทานอยู่ควรประกอบด้วยสติสัมปชัญญะ และภายหลังจากการให้ทานเสร็จสิ้นแล้ว ควรวางใจให้ว่างปราศจากความคิดเป็นเราเป็นของเรา หรือทำใจในการให้ทานอย่างแท้จริง ไม่หวังสิ่งใดๆ ตอบแทน

คำสำคัญ: รูปแบบการให้ทาน; การบรรลุธรรม; สังคมไทยปัจจุบัน

Abstract

This research is of the 3 :- (1) to study the principles and methods in offering Dāna according to the principles of Theravada Buddhism, (2) to study analyzed the problems and the obstacles in offering the alms in the present Thai societies, and (3) to present the patterns of offering Dāna helping one to attain the Dhammas in the present Thai societies.

From the research, it is found that 1) the presentation of means that anyone who sacrifices and deserves any beneficial belongings or things to the receivers both of mind and matters for their own personal benefits to be able to leave out the avariciousness, for abandon the stinginess and to discard the egocentricity (selfishness). In addition, one is able to normally achieve ones happily-leading life both in bodies and in mind for the advantages of receivers. 2) Thai Societies have offered the alms giving, emphasizing on almost egoistically becoming as self-centeredness.; that is the increase of defilement and desire mostly present and future, in spite of both of the principles and the methods of alms-giving are approximately similar and nearly different. However, these actions still depend on the alms-giving patterns according to the Tipitaka principles as well as the commentaries and sub-commentaries. 3) For the pattern of alms-giving assisting the enlightenment in the contemporary societies, these actions before either action or donation should be of faith and wisdom. In the meantime, the present donation should be composed of sati – “Mindfulness” and “Sampajañña”- clear consciousness or awareness. After the completion of alms-giving, ones should trust on ones’ mind as emptiness without any thought as oneself. Otherwise, one will actually restraint one’s mind without any return.

Keywords: The Pattern of Offering Dāna Enlightenment of the Dhammas Present Thai Societies

บทนำ

พระพุทธศาสนาสามารถพัฒนามนุษย์ให้บรรลุธรรม เริ่มจากการให้ทานในลักษณะเกื้อกูลต่อการเจริญสมณวิปัสสนา เพราะการให้ทานยังความปลื้มใจและกายสงบ มีจิตตั้งมั่น เป็นการอบรมอินทรีย์ พลละโพชนงค์ และเกิดปัญญาสัมมาทิฐิ ทั้งการให้ธรรมทานก่อประโยชน์สามารถพัฒนาปัญญาบรรลุธรรมได้ และการให้อามิสทานอาจเกื้อกูลต่อการบรรลุธรรมโดยอ้อม ดังในปัพพัชคาถา [Tipitaka in Thai Version 4 / 26-36/32-46] ว่า ท่านยสฟังทานกถาจิตปราศจากนิวรณ์ ฟังสามกัมมสังกตนาเกิดธรรมจักขุ และฟังข้าจิตหลุดพ้น ส่วนบิดามารดาภรรยาของท่านยส และท่านภักทวคคีย์ 30 ได้ธรรมจักขุเช่นกัน ในปัจจุบัน พระไพศาล วิสาโล (Phra Paisal Visalo, 2012 : Online) เห็นว่า แนวคิดคำสอนมุ่งปฏิบัติธรรมด้วยการให้ทานมากกว่าการรักษาศีล การเจริญภาวนา และเจาะจงให้พระสามเณรมากกว่าการให้บูชาคุณ การอนุเคราะห์ และการละความตระหนี่ ส่วนต่างจากอดีตให้หวังผลตอบแทน ให้เป็นบุญเกิดผลปาทิหารียหรือหวังผลตอบแทนกลายเป็นทาสวัตถุนิยม หวังร่ำรวย หวังกำไรค้าขาย หวังเลื่อนยศตำแหน่ง หวังหมดเคราะห์โรคร้าย หวังลูกหลานเล็กสิ่งเสพติด ให้เพื่อรับพรสิริมงคล และในปฎิปาสาสูตร [Tipitaka in Thai Version 03.02.22] ให้เพื่อกรวดน้ำอุทิศผู้ล่วงลับ เป็นการให้ทานเพื่อวิญญูะ หรือ โอปปิโกบุญ [Tipitaka in Thai Version 15/923/342.] เป็นบุญที่ยังมีอุปการะให้เกิดขั้น 5 สร้างภพสร้างชาติ ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ความศรัทธาของพุทธศาสนิกชน การร่วมกันทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา การมีศาสนทายาทเพื่อสืบทอดคำสอนทางพระพุทธศาสนา และการนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (Phrakruvisuddhanundhakun Surasuk Visuddhaharo, 2015)

การให้ทานควรให้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ด้วยเจตนาบริสุทธิ์ และเจริญสติร่วมด้วย ทั้งผู้รับประเภทนักบวช คนชรายากไร้ ผู้ประสบภัยพิบัติ คนขอทานและคนกำพร้า เป็นการปรับรูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุธรรม (Kamnoi, 2004) หรือรูปแบบวิญญูะ [Tipitaka in Thai Version 25/223/102] หรือ โอปปิโกบุญ [PhraBrahmagunabhorn, P. A. Payutto, 2009] เป็นบุญที่ไม่ประกอบด้วยอุปธิ ให้แล้วจบไม่สร้างภพสร้างชาติ เป็นส่วนหนึ่งในศาสตร์แห่งการดำเนินชีวิตทั้ง 9 ด้านคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการทำหน้าที่ทางครอบครัว ด้านการทำหน้าที่ทางสังคม ด้านการเสริมสร้างศีลธรรม ด้านการศึกษาธรรม ด้านคุณธรรม ด้านการปฏิบัติตนขั้นสูง และด้านเป้าหมายสูงสุดในพระพุทธศาสนา นับว่าเป็นหลักการพัฒนาชีวิตและสังคมตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับสูงสุดคือความหลุดพ้นที่เป็นเป้าหมายของพระพุทธศาสนา (Phramaha Phatchawat Khematassi et al., 2016) ซึ่งเป็นการกระทำที่ประกอบด้วยเจตนาของการกระทำ วิธีการกระทำ ผลของการกระทำและข้อปฏิบัติสำหรับการกระทำนั้นๆ และที่สำคัญสถานะทางศีลธรรมของบุคคล (Phramaha Pornchai Sirivaro, 2016)

ดังนั้น การให้ทานในพระพุทธศาสนาเป็นมาอย่างไร การให้ทานมีความสำคัญอย่างไร การให้ทานในปัจจุบันมีปัญหอย่างไร และการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุธรรมในสังคมไทยปัจจุบันจักเป็นไปได้อย่างไร

น้อยอย่างไร ประเด็นปัญหาและความสำคัญดังกล่าวเป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้ผู้วิจัยต้องการทราบปัญหาเหล่านั้น และรูปแบบการให้ทานที่เหมาะสมในสังคมไทยปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักการและวิธีการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพการให้ทานของคนไทยในสังคมปัจจุบัน
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผสม ทั้งแบบเอกสาร (Qualitative research Documentary) การตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์กลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร เป็นการศึกษารวบรวมเอกสารทางวิชาการ ได้แก่ พระไตรปิฎก อรรถกถา ภาษาบาลีและภาษาไทย เอกสารวิชาการ ผลงานวิจัย บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ตำราทางวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น

2. การตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแบบสอบถามไปยังประชาชนทั่วไปและพุทธบริษัท ในเขตจังหวัดสิงห์บุรี ได้แก่ วัดข่อยสังฆาราม อ.เมือง, วัดกลางพรหมนคร อ.เมือง, วัดห้วยเจริญสุข อ.บางระจัน, วัดดอนตะโนน, วัดประดู่, วัดราษฎร์บำรุงหนองลิ อ.ค่ายบางระจัน, และวัดเมืองใหม่ อ.เมือง จังหวัดลพบุรี เป็นต้น ใช้แบบสอบถามตามแนววัตถุประสงค์

3. การสัมภาษณ์กลุ่มย่อยประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้ทางพระพุทธศาสนาในระดับปริญญาตรี โท เอก ได้แก่ พระครูอนุกูลกัลยาณกิจ, ดร. , พระครูภาวนาสิงหะเขต วิ. , พระครูปริยัติพรหมคุณ, พระครูวรธรรมานุกิจ, พระครูสถิตธรรมาลังการ, พระมหาอุไร อาตมาโป, อาจารย์อำนาจ ผดุงฉัตร, อาจารย์ดิศพงษ์ แก้วกรอง, อาจารย์ธนวรรณ จารุไพบูรณ์ เป็นต้น กำหนดกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 9 ท่าน

4. การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยกำหนดประเด็นตามวัตถุประสงค์ จำนวน 7 รูป/คน ได้แก่ สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สมศักดิ์ อุปสมมหาเถระ), พระธรรมสิงหบุราจารย์ (จรัญ ฐิตธมฺโม), พระเทพญาณมงคล, วิ. (เสริมชัย ชยมงคล ป.ธ.6), พระภาวนาพรหมคุณ, วิ. (บุญช่วย จิตปณฺโณ), พระศรีปริยัติโยตม ดร. (พระมหาทศพล เขมกาโม ป.ธ.9.), พระไพศาล วิสาโล, และพระภิกษุณัฏฐมนันทา (รศ.ดร. ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์) และสยาตอวีโรจนะ เป็นต้น กำหนดบุคคลตามความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา และให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถามก่อนนำไปสัมภาษณ์

5. การเรียบเรียงข้อมูล และการประมวลผล มีการรวบรวมทฤษฎี แนวคิด และหลักการต่างๆ เกี่ยวกับรูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุนิพพานในสังคมไทยปัจจุบัน

6. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ผลของการบูรณาการและองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

- 6.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการให้ทานตามหลักพุทธศาสนาเถรวาท และศึกษาการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุนิพพาน จากพระไตรปิฎก อรรถกถาภาษาบาลีและภาษาไทย สรุปการให้ทานที่ควรปฏิบัติเพื่อการบรรลุนิพพาน
- 6.2 ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพการให้ทานในปัจจุบัน จากแบบสอบถามสัมมนากลุ่มย่อยและสัมภาษณ์ ได้ข้อแนะนำ เรื่องการให้ทานในปัจจุบัน
- 6.3 ขั้นตอนที่ 3 ได้รูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุนิพพานสำหรับสังคมปัจจุบัน

7. นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์รูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุนิพพานในสังคมไทยปัจจุบัน กับหลักพุทธธรรมในพระพุทธานุศาสนิเถรวาท เพื่อการระงับความตระหนี่ หรือเพื่อการบรรลุนิพพาน เพื่อนำเสนอแนวคิดและสร้างองค์ความรู้ใหม่ ตามกรอบความคิด แผนภูมิที่ 2 ดังนี้

ผลการวิจัย

1. หลักการและวิธีการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุนิพพานตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท

ในเชิงปฏิบัติของบริบทสังคมไทยปัจจุบัน พบรูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุนิพพาน อาศัยหลักการให้ทานในรูปแบบอามิสทาน ในมิติของผู้ให้ทาน มี 2 รูปแบบ ในมิติของผู้รับไทยธรรม มี 1 รูปแบบ และในมิติของไทยธรรม มี 1 รูปแบบ ดังนี้

1.1 การให้ทานแบบอามิสทานในมิติของผู้ให้ทาน

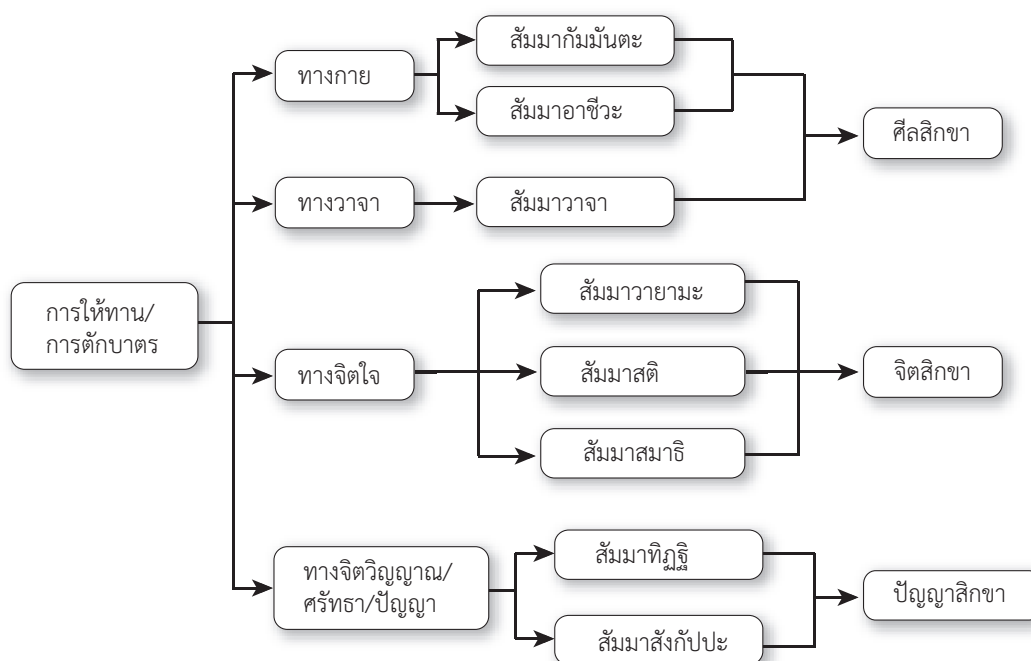
1) การให้ทานตามหลักสัมมา 3 ในมิติของผู้ให้ทานศึกษากรณีผู้ให้ทานกำลังการตัดบาตรแก่นักบวชด้วยอามิสสิ่งของ ดังนี้

(1) หลักสัมมาเจตนา เป็นหลักความตั้งใจเจตนาในการให้ทานที่ถูกต้อง จากการเตรียมอามิสไทยธรรมก่อนตัดบาตรเป็นปุพพเจตนา ขณะตัดบาตรมีจาคะจิตพร้อมกายนอบน้อมเป็นมัญจนเจตนา หลังตัดบาตรกระทำอัญชลีปราศจากความเสียดายเป็นอปปราปรเจตนา

(2) หลักสัมมาปฏิบัติ เป็นการให้ทานลักษณะกระทำอย่างถูกต้อง ในทางกายถูกต้องเพราะเว้นการฆ่า การลัก การผิดในกาม เป็นสัมมากรรมันตะ เว้นหลอกลวงเลี้ยงชีวิต เป็นสัมมาอาชีวะ กล่าววาทา นินมัตถหรืออธิฐานจิต เป็นสัมมาวาจา การพยายามหาอามิสไทยธรรมเว้นทุจริต เป็นสัมมาวายามะ กำหนดรู้ขณะตัดบาตร เป็นสัมมาสติ จิตตั้งมั่นในกายใจ เป็นสัมมาสมาธิ

(3) หลักสัมมาปัญญา เป็นหลักการรอบรู้ถูกต้องเกี่ยวกับการดับบาตร เชื้ออกภูแห่งกรรม เป็นสัมมาทิฐิ การดำรือออกจากกามขณะดับบาตร ปลอดจากโลกจิตเป็นมูทิตาจิต ดำรือออกจากการคิดร้ายเป็นเมตตาจิต ดำรือออกจากการเบียดเบียนเป็นกรุณาจิต เป็นสัมมาสังกัปปะ ความดำรือถูกต้อง เป็นการให้ทานลักษณะสัมมาปัญญา

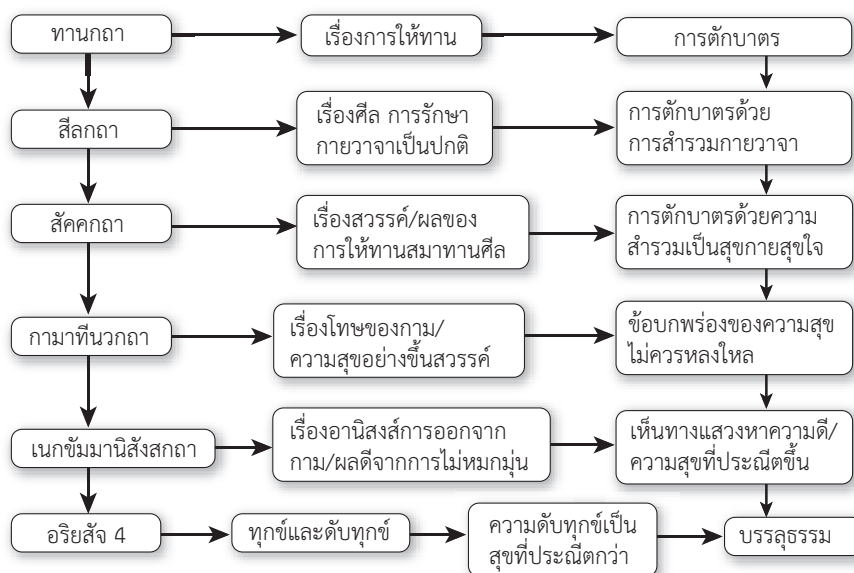
ดังนั้น รูปแบบการให้ทานในมิติของผู้ให้ทาน ลักษณะหลักแห่งสัมมาเจตนา สัมมาปฏิบัติ และสัมมาปัญญา จัดเป็นรูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน เพราะสอดคล้องหลักอริยมรรคมีองค์ 8 หรือชั้น 3 หรือไตรสิกขา ตามแผนภูมิที่ 1

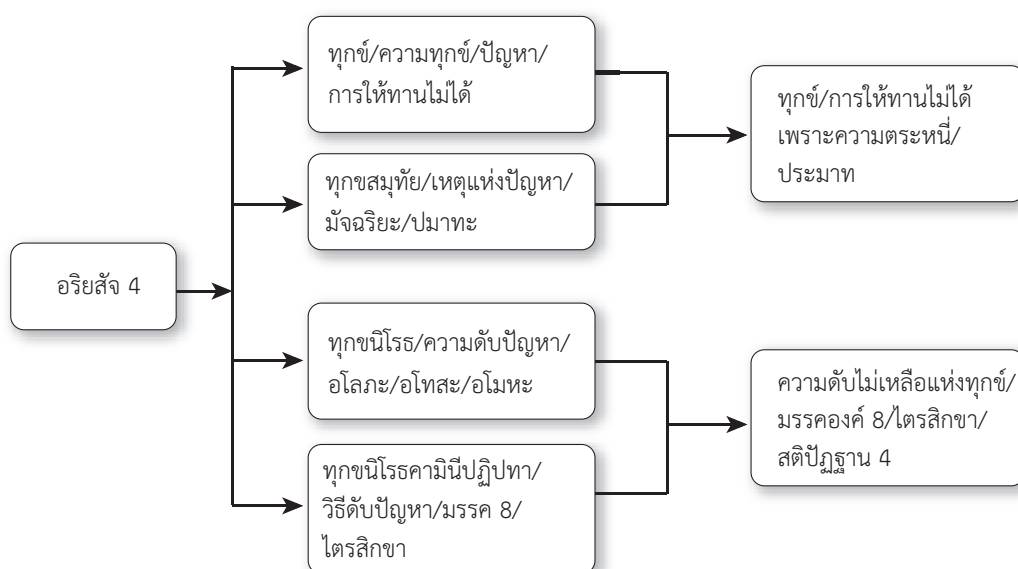
แผนภูมิที่ 1 การให้ทานในรูปแบบมรรคมีองค์ 8 และสงเคราะห์ในชั้น 3 หรือไตรสิกขา

2) การให้ทานตามหลักอนุพุทพิกถา 5 และอริยสัจ 4 ในมิติของผู้ดับบาตร ประกอบด้วยเจตนาสาม เป็นทานกถา, ขณะดับบาตรสำรวมกายวาจาปกติ เป็นศีลกถา, ผลการดับบาตรรื่นรมย์เป็นสุขตวจในสวรรค์ เป็นสัคคกถา, การเห็นกามสุขเป็นสวรรค์ไม่เที่ยงแท้ หนทุกขังคับไม่ได้ เป็นโทษ เป็นกามาทีนวกถา, การออกจากกามสุขหรือสวรรค์ ไม่หมกมุ่นในกามดีกว่า เป็นเนกขัมมานิสังสกถา, สภาวะจิตอ่อนโยนปราศจากนิวรณ ดุจผ้าขาวสะอาดพร้อมรับน้ำย้อม ครั้นเห็นอาการกายใจขณะดับบาตรเคลื่อนไหวด้วยอำนาจต้นหาอุปาทาน เป็นทุกขสัจ, การดับบาตรเกิดด้วยอำนาจอวิชชา ต้นหา อุปาทาน เป็นสมุทยสัจ,

การดักบาตรที่ทำลายอวิชชา ตัณหา อุปาทาน เป็นนิโรธสัจ, การดักบาตรด้วยการกำหนดรู้ตามหลักสติปัฏฐาน เป็นมรรคสัจ, เป็นการดักบาตรตามหลักอนุปปกัปปิกา และอริยสัจ 4 เขียนเป็นแผนภูมิที่ 2 และแผนภูมิที่ 3 ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 การให้ทานในรูปแบบอนุปปกัปปิกา

แผนภูมิที่ 3 การให้ทานในรูปแบบอริยสัจ 4

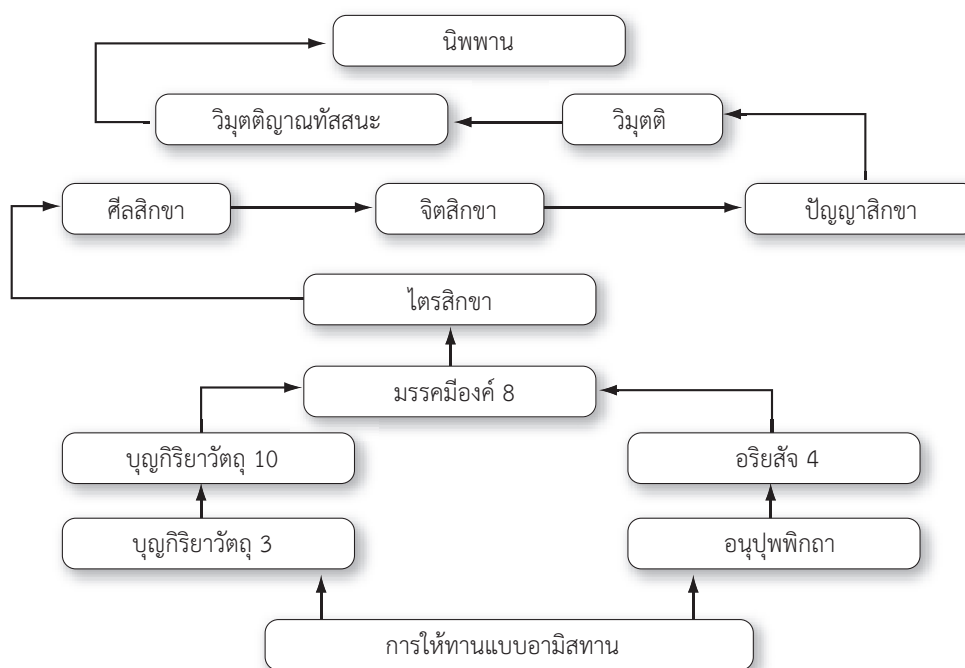
2. การให้ทานในรูปแบบอามิสทาน ในมิติของผู้รับไทยธรรมตามหลักไตรสิกขา

การดักบาตรในมิติผู้รับไทยธรรมที่สมาทานอธิศีลสิกขา อธิจิตตสิกขา อธิปัญญาสิกขา ปรากฏในเขตตสูตร หรือปรากฏในเขตตสูตร อีกสูตรหนึ่งที่ประกอบด้วยองค์ธรรม 8 ประการ ได้แก่ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ เช่น พระมหากัสสปะ และพระสารีบุตร เป็นต้น การดักบาตรที่ผู้ให้ถึงพร้อมด้วยศีล แก่ผู้รับที่ถึงพร้อมด้วยสิกขา 3 หรือองค์ธรรม 8 ประการ ย่อมมีผลมาก มีอานิสงส์มาก ดังนั้น การให้ทานในมิติของผู้รับไทยธรรมตามหลักไตรสิกขาเป็นรูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน

3. การให้ทานในรูปแบบอามิสทาน ในมิติของไทยธรรมตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 3

การดักบาตรตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 3 (PhraBrahmagunabhorn P. A. Payutto, 2015) ด้วยสัมมาเจตนาให้ปันสิ่งของ เป็นทานมัย, การส่ำรวมกายวาจาปกติ เป็นศีลมัย, การตั้งจิตให้มั่นคงเป็นภาวนามัย, ถ้าประกอบด้วยสติสัมปชัญญะอาตปปี กำหนดรู้้อย่างจดจ่อต่อเนื่อง จนเห็นอาการที่กำลังเคลื่อนไหวมีแต่รูปนาม ทำลายความเห็นผิดเป็นสัตว์ บุคคล กำลังดักบาตรด้วยวิปัสสนา ไม่ว่าสิ่งของ สัมมาเจตนา อาการกายวาจาของผู้ให้ผู้รับ และสมาธิวิปัสสนาญาณเป็นสังขารปรุงแต่งเกิดดับทั้งสิ้น เป็นการเห็นธรรมเบื้องต้นด้วยสัมมาปฏิบัติ ครั้นเห็นการเกิดดับแล้วไม่ยึดมั่นถือมั่น เป็นการเห็นธรรมเบื้องปลาย

ดังนั้น รูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน กระทำในมิติผู้ให้ทานด้วยรูปแบบการให้อามิสทานตามหลักสัมมา 3, หลักอนุพุทฺธิกา 5, และอริยสัจ 4 ในมิติผู้รับไทยธรรมตามหลักอริยมรรคมีองค์ 8, หรือไตรสิกขา ในมิติของไทยธรรมตามหลักบุญกิริยาวัตถุ 3, เป็นต้น การให้ทานด้วยสติปัญญารอบรู้ในจุดประสงค์แห่งการให้ทาน ย่อมได้รับผลแห่งการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุธรรมได้ เพราะลักษณะสอดคล้องกับมรรคมีองค์ 8, หรือไตรสิกขา ครั้นพัฒนาให้ก้าวหน้าจนเห็นธรรมที่สงบระงับปราศจากโลภะ โทสะ โมหะ แม้ชั่วขณะหนึ่งๆ ชั่วครั้งคราว หรือละกิเลสได้เด็ดขาดบรรลุธรรมขั้นสูงสุด ดังนั้น การให้ทานควรเป็นไปเพื่อเพิ่มพูนบารมี บำเพ็ญบุญ และกำจัดมัจฉริยะโลภะ เป็นต้น เขียนเป็นแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 รูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลุธรรม

ผลของการวิจัยจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์กลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า การให้ทานเหมือนกันในหลักบุญกิริยาวัตถุ เป็นลักษณะของการการบูชาคุณ เกื้อกูลสังคม สร้างบารมี อาจต่างสถานที่ โดยหวังผลตอบแทน ต้องการชื่อเสียง วิธีการให้ทานเหมือนกันตรงที่ให้ความเคารพ ให้ผู้ทรงศีลทรงธรรม ให้ตามศรัทธา วิธีที่ต่างดูเจตนาหวังถูกหวย หวังรวย เชื้อหมอดู เป็นต้น นอกจากนี้การ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ความเห็นลักษณะสอดคล้องกันว่า การให้ทานด้วยสติปัญญา รู้จุดประสงค์ อย่างแท้จริงของการให้ทาน ให้เพื่อการสละออกซึ่งความโลภ ความตระหนี่ หรือให้แล้วจบไม่สร้างภพ สร้างชาติ เป็นการให้สร้างฐานของบารมี มุ่งหมายมรรคผลนิพพาน เป็นอมตะไม่เกิดไม่แก่ไม่เจ็บไม่ตาย เป็นอรรถาที่เที่ยงแท้ถาวรเป็นสุขอย่างแท้จริง

สรุป

หลักการและวิธีการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลुरुทธตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท เป็นการให้ทาน การบูชา การบริจาค การบูชาญ และการทำใจให้เลื่อมใสในการเสียสละความตระหนี่ ความโลภ ความเห็นแก่ตัว เป็นการชำระใจจากความยึดติดถือมั่น รูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลुरुทธในสังคมไทยปัจจุบัน พบว่า ในมิติของผู้ให้ทานแบบอามิสทานตามหลักสัมมา 3 ได้แก่สัมมาเจตนา สัมมาปฏิบัติ และสัมมาปัญญา หรือการให้ทานตามหลักมรรคมีองค์ 8 หรือหลักไตรสิกขา ดังนั้น รูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลुरुทธในสังคมไทยปัจจุบัน ควรมีรูปแบบในลักษณะการให้ทานที่ประกอบพร้อมทั้งกาย วาจาใจในการมุ่งมั่นที่จะละความตระหนี่ ความโลภ ความเห็นแก่ตัว และละความเห็นผิดในความเป็นตัวตนให้ได้ แม้เพียงขณะหนึ่งๆ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา สามารถนำรูปแบบการให้ทานมาปรับปรุงใช้กับการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาจิตใจให้ก้าวข้ามความตระหนี่ ความโลภ ความเห็นแก่ตัว หรือให้เข้าถึงไตรสรณคมน์ หรือให้เข้าถึงความเป็นพระอริยบุคคล ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรปรับทัศนคติให้เห็นโทษของการไม่ให้ทานหรือความตระหนี่ เห็นคุณประโยชน์ของการให้ทานที่ถูกต้อง และเห็นวิธีการให้ทานในลักษณะที่ละความตระหนี่ ความโลภ ความเห็นแก่ตัว และละความเห็นผิดในความเป็นตัวตน ละความหวงแหนในทรัพย์สินจนสามารถแบ่งปันได้ หรือมุ่งปฏิบัติตามหลักสัมมาในการพัฒนาศักยภาพของจิตใจในเชิงปฏิบัติด้วยการให้ทานเป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการให้ทานที่เกื้อกูลต่อการบรรลुरुทธในสังคมไทยปัจจุบัน” ผู้วิจัยขอจำกัดในการนำเสนออย่างประเด็นที่น่าสนใจสำหรับผู้ที่ต้องการค้นคว้าต่อในประเด็น ดังนี้

- 1) การบูรณาการเทคนิควิธีการให้ทานเพื่อขจัดความตระหนี่
- 2) การประยุกต์ใช้ศิลปะการดำรงชีวิตในวิถีสังคมสงเคราะห์แบบตะวันตก
- 3) ศึกษาวิเคราะห์การให้ทานในพระพุทธศาสนาสมัยพุทธกาล

References

- Kamnoi, S. (2004). *An Analytical Study of the Doctrine on Dedication of Merit in Theravada Buddhism*. Thesis M.A. Degree. Graduate School: Dhammasart University.
- Mahachulalongkornrajavidyalaya. (1996). *Tipitaka in Thai Version*. Bangkok : MCU Press.
- Suthee, S. (2010). *Pali Tripitaka Siamrath*. E-Tripitaka @gmail.com
- Phra Brahmagunabhorn (P. A. Payutto). (2015). *Dictionary of Buddhism : Dhamma Compilation Edition*. (33th ed.). Bangkok: Phalidhamm Press.
- _____. (2009). *Progressing in Merit*. Nakon Pathom: Dhammadan Press.
- Phrakruvisuddhanundhakun (Surasuk Visuddhajaro). (2015). Temple Management Strategies for Stability on Buddhist. *Journal of MCU Peace Studies*, 3(1), 130-143.
- Phramaha Phatchawat Khematassi et al. (2016). Magalatthadipani : The Science of Well-being Life. *Journal of MCU Peace Studies*, 4(2), 373-382.
- Phramaha Pornchai Sirivaro (2016). Is Buddhist Ethics Teleological Ethics or Deontological Ethics. *Journal of Graduate Studies Review*, 12(2), 49-63.
- The University College of the Crown. (1991). *Buddhist scriptures translated with commentary series, 91 volumes*. Bangkok: Mahamakutrajawittayalai College.
- Visalo, P. Thai Buddhism in the Next Decade.” *Bangkok Post*. [Online].Source: [http: // www.visalo.org/article/bud Next Decade](http://www.visalo.org/article/bud%20Next%20Decade). [7 February 2012].